Lietas arhīva Nr. KA04-0304-21/21
ECLI:LV:RAT:2021:0420.11095153419.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 20.aprīlī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā
tiesnese Smaida Gļazere,
tiesnese Tamāra Broda,
tiesnese Diāna Dumbre,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu saistībā ar Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurores V.Darviņas iesniegto apelācijas protestu par Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 22.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 22.decembra spriedumu /pers. B/ atzīta par vairīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 175.panta pirmajā daļā un 180.panta pirmajā daļā (četri noziedzīgi nodarījumi), un sodīta pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas (2019.gada 19.oktobrī) ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas (2019.gada 23.oktobrī) ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas (2020.gada 27.janvārī) ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 180.panta pirmās daļas (2020.gada 24.februārī) ar brīvības atņemšanu uz četriem mēnešiem, pēc Krimināllikuma 175.panta pirmās daļas (2020.gada 24.februārī) ar brīvības atņemšanu uz pieciem mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo un otro daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības daļēji saskaitīti piespriestie sodi un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana uz vienpadsmit mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu augstāk minētajam sodam daļēji pieskaitīts sods pēc 2020.gada 16.novembra Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas sprieduma un galīgais sods noteikts brīvības atņemšana viens gads un viens mēnesis.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta pirmo un piekto daļu soda izciešanā ieskaitīts aizturēšanā pavadītais laiks 2019.gada 23.augustā, no 2019.gada 30.oktobra līdz 2019.gada 1.novembrim, no 2020.gada 7.februāra līdz 2020.gada 9.februārim, no 2020.gada 24.februāra līdz 2020.gada 26.februārim, no 2020.gada 23.oktobra līdz 2020.gada 21.decembrim. Sodu skaitīt no 2020.gada 22.decembra.

Drošības līdzeklis – nodošanu policijas uzraudzībā - grozīts uz apcietinājumu līdz spriedums stāsies likumīgā spēkā.

Piedzītas kaitējuma kompensācijas par labu cietušajiem SIA /Nosaukums A/EUR 349,96, AS /Nosaukums B/ EUR 93,92 un SIA /Nosaukums C/ EUR 182,99 apmērā.

Izlemti jautājumi par procesuālajiem izdevumiem un lietiskajiem pierādījumiem.

[2] Par pirmās instances tiesas spriedumu Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurore Vija Darviņa iesniedza apelācijas protestu daļā par noteikto sodu. Spriedums neatbilst Kriminālprocesa likuma 511.un 512.pantu prasībām, jo nav likumīgs daļā par galīgā soda noteikšanu un daļā par izciestā soda ieskaitīšanu /pers. B/ soda termiņā.

[2.1] Prokurore norāda, ka pirmās instances tiesa nepamatoti brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitījusi laika periodu no 2020.gada 28.novembra līdz 2020.gada 21.decembrim. Tāpat tiesa nav pietiekami izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu un vainīgās personību, nosakot galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas. Nosakot sodu /pers. B/, tiesa formāli ir ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā norādītos soda noteikšanas vispārīgos principus. /pers. B/ iepriekš jau vairākkārt sodīta par mantiska rakstura noziegumu izdarīšanu, atrodoties brīvībā, turpinājusi izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus, tādēļ noteiktais galīgais sods saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu brīvības atņemšana viens 1 gads 1 mēnesis neatbilst soda noteikšanas vispārīgiem principiem un soda mērķim.

[3] Rīgas Pārdaugavas prokuratūras prokurore Vija Darviņa iesniedza rakstveida viedokli par apelācijas protestu, norādot, ka uztur iesniegto apelācijas protestu.

[4] Apsūdzētā /pers. B/ iesniedza viedokli, norādot, ka ļoti nožēlo izdarīto, turpmāk vairs neizdarīs noziedzīgos nodarījumus. Lūdz nenoteikt pārāk bargu sodu.

Motīvu daļa

[5] Tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas protests ir apmierināms. Pirmās instances tiesas spriedums ir atceļams daļā par galīgā soda noteikšanu un daļā par izciestā soda ieskaitīšanu /pers. B/ soda termiņā. Pārējā daļā pirmās instances spriedums atstājams negrozīts.

[6] Krimināllieta pirmās instances tiesā iztiesāta, neizdarot pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, kā to noteic Kriminālprocesa likuma 499.pants. Pierādījumu pārbaudes neizdarīšanas procesuālā būtība un sekas procesā iesaistītajām personām tika izskaidrotas. Tiesas kolēģija atzīst, ka krimināllietas iztiesāšana notikusi, ievērojot procesuālo kārtību un dodot apsūdzētajai iespēju pilnvērtīgi izmantot likumā piešķirtās tiesības.

[7] Tiesas kolēģija, izvērtējot apelācijas protestā izklāstītos argumentus, atzīst, ka pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta pirmo un piekto daļu nepamatoti brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitījusi laika periodu no 2020.gada 28.novembra līdz 2020.gada 21.decembrim.

[7.1] Tiesas kolēģija pievienojas apelācijas protestā norādītajam, ka 2020.gada 22.decembrī, kad Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā tika izskatīta krimināllieta Nr./numurs/ konstatēts, ka /pers. B/ ar 2020.gada 2.septembra Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu atzīta par vainīgu trīs noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, par ko atbildība paredzēta Krimināllikuma 180.pantā, un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 4 mēnešiem, un ar 2020.gada 4.novembra Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu atzīta par vainīgu piecu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, par ko

atbildība paredzēta Krimināllikuma 180.pantā, un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 11 mēnešiem. Iepriekšminētajos spriedumos /pers. B/ drošības līdzeklis - apcietinājums atstāts spēkā līdz spieduma spēkā stāšanās brīdim. 2020.gada 2.septembra Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedums un 2020.gada 4.novembra Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedums uz krimināllietas Nr./numurs/ izskatīšanas dienu nebija stājies spēkā.

[7.2] Kā norādīts 2014.gada 24.aprīļa Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmumu lietā Nr.SKK-8/2014, ka gadījumos, kad notiesātajam, kurš izcieš brīvības atņemšanas sodu saskaņā ar iepriekšējo spriedumu, jaunajā lietā tiek piemērots drošības līdzeklis - apcietinājums - soda izciešana pēc iepriekšējā sprieduma tiek pārtraukta, jo apcietinājumam un brīvības atņemšanai ir atšķirīgi mērķi un personas vienlaicīgu atrašanos apcietinātā un notiesātā statusos likums neparedz, turklāt apcietinājuma piemērošana ir vērsta uz personas, kas izcieš brīvības atņemšanas sodu, tiesību papildu ierobežošanu.

[7.3] Tiesas kolēģija pievienojas apelācijas protestā norādītajam viedoklim, ka neizciestais sods pēc iepriekšējā sprieduma tiek rēķināts uz lēmuma par apcietinājuma piemērošanu pieņemšanas dienu, savukārt apcietinājuma laiks saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta piekto daļu tiek ieskaitīts soda termiņā jaunajā lietā.

[7.4] Tādējādi saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto un piekto daļu /pers. B/ brīvības atņemšanas soda termiņā jāieskaita aizturēšanā pavadītais laiks no 2020.gada 7.februāra līdz 2020.gada 9.februārim un no 2020.gada 24.februāra līdz 2020.gada 26.februārim, un aizturēšanā un apcietinājumā pavadītais laiks pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 16.novembra sprieduma - 2019.gada 23.augusts, no 2019.gada 30.oktobra līdz 2019.gada 1.novembrim un no 2020.gada 23.oktobra līdz 2020.gada 27.novembrim.

[8] Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa, nosakot galīgo sodu pēc Krimināllikuma 50.panta piektās daļas, nav pietiekami izvērtējusi noziedzīgā nodarījuma raksturu un vainīgās personību. Nosakot sodu /pers. B/, tiesa formāli ir ievērojusi Krimināllikuma 46.pantā norādītos soda noteikšanas vispārīgos principus, līdz ar to apsūdzētajai ir noteikts pārāk viegls sods.

[8.1] Tiesas kolēģija norāda, ka saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta pirmo daļu sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus.

Savukārt Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā noteikts, ka, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību.

Minētā pantā trešajā daļā noteikts, ka, nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

[9] Pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu par apsūdzētās atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi savas vainas atzīšana un nožēlu par izdarīto. Nosakot sodu, tiesa ņēma vērā to, ka, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 21.pantu, pirmās instances tiesā apsūdzētā ir izmantojusi savas tiesības sadarboties ar procesa virzītāju, jo izvēlējās vienkāršāku procesa veidu.

[10] Saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu par apsūdzētās atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzinusi, ka visi viņai inkriminētie noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

[11] Pirmās instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu, četri Krimināllikuma 180.pantā paredzētie noziegumi, ir mazāk smagi noziegumi, bet Krimināllikuma 175.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījumus, ir mazāk smags noziegums.

[12] Pirmās instances tiesa, nosakot soda veidu, pamatoti secinājusi, ka apsūdzētajai sods nosakāms brīvības atņemšanas veidā atbilstoši Krimināllikuma 175.panta pirmās daļas un 180.panta pirmās daļas sankcijām.

[13] Taču, tiesas kolēģijas ieskatā, pirmās instances tiesa nepamatoti secinājusi, ka tiesa ir guvusi pārliecību, ka tieši un tikai šāds galīgā soda mērs var sasniegt Krimināllikumā noteikto soda mērķi, krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu, un panākt, ka apsūdzētā /pers. B/ turpmāk atturēsies no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[13.1] Tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā un izvērtējusi to, ka apsūdzētā iepriekš jau vairākkārt sodīta par mantiska rakstura noziegumu izdarīšanu, atrodoties brīvībā, turpinājusi izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus.

[13.2] Tiesas kolēģija atzīst, ka apsūdzētā nav radījusi pārliecību, ka ir nostājusies uz labošanās ceļa un iepriekšējie sodi nav sasnieguši savu mērķi, tie nav bijuši pietiekami efektīvi, un nav sasniegts Krimināllikuma 35.pantā definētais prevencijas uzdevumus. Apsūdzētā pēc iepriekšējo sodu izciešanas ir turpinājusi izdarīt jaunus noziedzīgus nodarījumus. Pēdējo reizi ar 2020.gada 16.novembra Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas spriedumu noteiktais sods nav izciests, sodāmības nav dzēstas. Tādējādi apsūdzētā norāda uz savu nihilistisko attieksmi pret sabiedrībā nodibinātajām uzvedības normām un likumu.

[13.3] Tiesas kolēģija secina, ka konkrētajā situācijā nav nekāda pamata uzskatīt, ka, piemērojot apsūdzētajai pirmās instances sodu brīvības atņemšanu uz 1 gadu un 1 mēnesi, tiks sasniegts soda mērķis.

[13.4] Tiesas kolēģija secina, ka galīgais sods apsūdzētajai, piemērojot Krimināllikuma 50.panta piekto daļu, nosakāms tādā apmērā, kā to pirmās instances tiesā un apelācijas protestā lūgusi prokurore, proti, 1 gads un 4 mēneši. Tikai piemērojot šādu sodu tiks panākts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā paredzētais soda mērķis. Ar šādu soda mēru būs ievērotas sabiedriskās drošības intereses, kā arī šāda soda veida un mēra piemērošana būs visefektīvākā, lai iespējami panāktu, ka apsūdzētā turpmāk pildīs likumus un atturēsies no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Cits soda veids un mērs minēto mērķi nesasniegs.

[13.5] Tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesisku, pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46.pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi. Tiesai nav pienākums ikreiz noteikt vainīgajam visvieglāko likumā paredzēto sodu, piemērojot visus iespējamos labvēlīgos likuma nosacījumus *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018.gada 19. jūnija Lēmums lietā Nr. SKK-J-348/2018).*

[14] Tiesas kolēģija uzskata, ka iepriekš noteiktie sodi nav atturējuši apsūdzēto no prettiesiskas rīcības un jaunu noziegumu izdarīšanas, inkriminētajiem noziegumiem nav konstatējams gadījuma raksturs, kas būtībā apstiprina par apsūdzētās personību iegūtās ziņas – apsūdzētā savus sociālos aspektus un intereses tendenciozi risina ar prettiesiskām darbībām, ignorējot sabiedrībā pastāvošās tiesību normas un sabiedrības intereses kopumā. Tiesas kolēģijas ieskatā, apsūdzētā nav motivēta pieņemt savā dzīvē racionālākus, saprātīgākus un ilgtermiņā adekvātākus lēmumus fundamentālai personības izaugsmei – resocializācijai, ko faktiski apstiprina soda efektivitātes kritērijs – recidīvs. Tādējādi tiesas kolēģija kritiski vērtē apsūdzētās norādītos apstākļus, ka nākotnē vairs neizdarīs noziedzīgos nodarījumus.

[15] Tiesas kolēģija secina, ka apsūdzētās norādīto apstākli, ka ļoti nožēlo izdarīto, pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā, atzīstot to par atbildību mīkstinošu apstākli. Līdz ar to atkārtoti apelācijas instances tiesā minētais apstāklis nav vērtējams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 563.panta 1.[1] daļas 2.punktu, Krimināllietu tiesas kolēģija

nosprieda

atcelt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas 2020.gada 22.decembra spriedumu daļā par noteikto galīgo sodu un daļā par izciestā soda ieskaitīšanu soda termiņā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta piekto daļu noteiktajam sodam daļēji pieskaitīt sodu, kas noteikts ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 16.novembra spriedumu, un galīgo sodu /pers. B/ noteikt - brīvības atņemšanu uz 1 (vienu) gadu 4 (četriem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto un piekto daļu /pers. B/ brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitīt aizturēšanā pavadīto laiku no 2020.gada 7.februāra līdz 2020.gada 9.februārim un no 2020.gada 24.februāra līdz 2020.gada 26.februārim, kā arī aizturēšanā un apcietinājumā pavadīto laiku pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2020.gada 16.novembra sprieduma - 2019.gada 23.augustu, no 2019.gada 30.oktobra līdz 2019.gada l.novembrim un no 2020.gada 23.oktobra līdz 2020.gada 27.novembrim.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā kasācijas kārtībā Augstākajā tiesā Kriminālprocesa likuma 574., 575.pantā paredzētajos gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību vai protestu Rīgas apgabaltiesā.

Nolēmuma pieejamības diena - 2021.gada 20.aprīlis.

Tiesnese Smaida Gļazere

Tiesnese Tamāra Broda

Tiesnese Diāna Dumbre